

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea articolului 85 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege pentru modificarea articolului 85 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar a fost elaborat de către Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

La data de 14 aprilie 2016 de către Parlamentul Republicii Moldova a fost adoptată *Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar* (în continuare – *Legea nr. 68/2016*). Odată cu adoptarea legii menționate, sistemul de expertiza judiciară și extrajudiciară a fost supus unor schimbări majore, fapt care a dus la stabilirea unor standarde mai înalte față de instituțiile publice de expertiză judiciară, cât și față de birourile de expertiză judiciară.

În context, odată cu intrarea în vigoare a legii menționate, sistemul de expertiză judiciară și statutul expertului judiciar au devenit mai exacte, dar în același timp mai complexe. Pentru atingerea acestor obiective au fost introduse mai multe inovații în *Legea nr. 68/2016*. Una din aceste inovații a fost introducerea unor norme referitoare la laboratoarele în care este efectuată expertiza propriu-zisă.

Astfel, a fost stabilit că efectuarea expertizelor judiciare urmează să aibă loc în cadrul laboratoarelor instituțiilor publice de expertiză judiciară, în laboratoarele publice sau private de specialitate sau în cadrul laboratoarelor private specializate de expertize judiciare, autorizate conform standardelor stabilite de Guvern. În acest sens, pentru prima dată în legislația autohtonă a fost introdusă necesitatea autorizării laboratoarelor de expertiză judiciară, obligativitate statuată în articolul 73 alin. (1) din *Legea nr. 68/2016*.

Autorizarea laboratoarelor de expertiză presupune, în esență, corespunderea acestora unor cerințe și criterii ce urmează a fi întrunite pentru ca expertizele efectuate în cadrul acestui laborator să fie valabile (art. 36 din *Legea nr. 68/2016*).

Prin art. 85 alin. (4) lit. a) din *Legea nr. 68/2016* s-a stabilit că în termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a acesteia, instituțiile publice de expertiză judiciară și experții judiciari particulari, vor asigura evaluarea și autorizarea laboratoarelor de expertiză judiciară în care își efectuează activitatea, termen care expiră la data de 10 decembrie 2021. Dificultatea particulară privind respectarea prevederii date constă în faptul că

standardele de autorizare a laboratoarelor de expertiză judiciară nu au fost aprobate de Guvern până la momentul de față din varii motive.

În perioada dată, Ministerul Justiției, a fost implicat și a organizat mai multe ședințe de lucru, dezbateri și consultări privind forma care urmează să o îmbrace proiectul menționat. În acest sens a fost creat și *Grupul de lucru instituțional cu privire la elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea standardelor de autorizare a laboratoarelor de expertiză judiciară*, aprobat prin *Ordinul ministrului justiției nr. 213/2020*.

Cu toate acestea, reieșind din complexitatea actului normativ ce urmează a fi adoptat și implementat, se prezintă ca necesară prelungirea termenului prevăzut de către art. 85 din *Legea nr. 68/2016* acordat pentru adoptarea Hotărârii de Guvern menționate în art. 73 alin. (1).

În contextul dat, atragem atenția asupra unui aspect particular al problemei date care este legat de prevederile art. 36 alin. (2) din lege, unde se stabilește că „*Raportul de expertiză **este valabil** dacă sunt respectate cumulativ următoarele condiții a) laboratorul în care a fost efectuată expertiza judiciară este **autorizat** și actul de autorizare este valabil*”. În această ordine de idei, după 10 decembrie 2021 (momentul când expiră termenul acordat instituțiilor de expertiză pentru evaluarea și autorizarea laboratoarelor de expertiză judiciară în care își efectuează activitatea) va apărea un impediment care va afecta expres valabilitatea raportului de expertiză judiciară, reieșind din faptul că până la moment laboratoarele de expertiză nu sunt autorizate.

Pentru buna funcționare a instituțiilor publice și private de expertiză judiciară și, eventual, pentru evitarea unui blocaj instituțional, se propune extinderea termenului de la 5 ani la 8 ani (termen pe care îl apreciem rezonabil pentru executarea sarcinilor corespunzătoare de către Guvern și instituțiile de expertiză). Astfel, se propune prelungirea termenului acordat cu încă 3 ani, reieșind din complexitatea proiectului de act normativ necesar de adoptat și a acțiunilor subsecvente care urmează a fi efectuate după adoptarea proiectului de hotărâre. Urmează să se țină cont că odată cu intrarea în vigoare a standardelor care vor fi stabilite de către Guvern, este necesar un timp rezonabil pentru instituțiile publice de expertiză, și pentru birourile individuale de a se pregăti pentru a obține autorizarea necesară.

3. Principalele prevederi ale proiectului

Prin proiectul menționat se propune operarea unor modificări în cuprinsul *Legii nr. 68/2016*, prin care se va asigura prelungirea termenului stabilit de către art. 85 alin. (4) lit. a) și alin. (5) de la 5 ani la 8 ani.

Totodată, se propune ca prezentul proiect de act normativ să intre în vigoare din momentul publicării prin derogare de la art. 56 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, derogare care este necesară pentru evitarea pericolului apariției unei perioade de timp când rapoartele de expertiză realizate nu vor avea nici o forță juridică recunoscută de lege, afectând prin aceasta drepturile părților antrenate în procese judiciare.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli financiare.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Adoptarea prezentului proiect de act normativ nu va necesita operarea unor modificări în cuprinsul altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul *Legii* pentru modificarea articolului 85 din *Legea nr. 68/2016* cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

În scopul respectării tuturor procedurilor de creație legislativă stabilite de *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, proiectul a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 475 MJ/2021 și transmis spre avizare către: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Centrul Național de Expertize Judiciare, Consiliul Superior al Procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii, Serviciul Vamal, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD Moldova), Centrul Național Anticorupție.

Ulterior au fost primite avize de la: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Centrul Național de Expertize Judiciare, Consiliul Superior al Procurorilor, Centrul Național Anticorupție, fără careva obiecții de ordin conceptual.

7. Constatările expertizei anticorupție

Întru respectarea dispozițiilor art. 34 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, Cancelaria de Stat, prin scrisoarea nr. Nr. 18-23-4017 din 14 mai 2020 a remis spre expertizare concomitent cu consultările publice proiectul actului normativ. Prin scrisoarea nr. 06/2-2740 din 19 mai 2020, Centrul Național Anticorupție nu a efectuat expertiza

anticorupție, invocând prevederile art. 28 alin. (4) din Legea nr. 82/2017. Nu pot fi reținute argumentele invocate de Centrul Național Anticorupție în vederea neefectuării expertizei anticorupție a actului normativ, întrucât Legea nr. 100/2017 este una specială în raport cu Legea nr. 82/2017 în partea ce ține de reglementările de principii și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, iar în conformitate cu art. 1 din Legea nr. 100/2017, prezenta lege stabilește categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ. Ba mai mult, în conformitate cu art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Prin urmare, Centrul Național Anticorupție urma să prezinte raportul de expertiză anticorupție în termenul stabilit de Cancelaria de Stat, fapt omis de aceștia

Ministru

Sergiu LITVINENCO